

**Gezamenlijk advies van de Commissie voor Aanvullende Pensioenen en de
Commissie voor Aanvullende Pensioenen voor Zelfstandigen**

COMMISSIE VOOR AANVULLENDE PENSIOENEN

ADVIES

Nr. 42

van 29 februari 2024

Aangezien de Commissie voor Aanvullende Pensioenen, opgericht krachtens artikel 53 van de wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid (hierna "de WAP"), B.S. 15 mei 2003, waarvan de leden door de Koning zijn benoemd bij koninklijk besluit van 17 december 2003, B.S. 29 december 2003, als opdracht heeft advies te verstrekken,

nemen de vertegenwoordigers van de werknemers, de werkgevers, de pensioeninstellingen en de gepensioneerden, bijgestaan door deskundigen, volgend unaniem advies aan:

**COMMISSIE VOOR AANVULLENDE PENSIOENEN
VOOR ZELFSTANDIGEN**

AVIS

Nr. 17

van 29 februari 2024

Aangezien de Commissie voor Aanvullende Pensioenen voor Zelfstandigen, opgericht krachtens artikel 61 van de programmawet (I) van 24 december 2002 (hierna "de WAPZ"), B.S. 31 december 2002, als opdracht heeft advies te verstrekken,

nemen de vertegenwoordigers van de zelfstandigen, de pensioeninstellingen en de gepensioneerde zelfstandigen, bijgestaan door deskundigen, het volgende advies aan:

Op verzoek van de minister van Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, belast met Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris, van 14 december 2023, en van de vice-eersteminister en minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing, van 20 december 2023, hebben de Commissies het ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de hypothesen en de methodologie voor de berekening van de verwachte aanvullende pensioenprestatie in het pensioenoverzicht en het bijbehorende verslag aan de Koning onderzocht.

**UNANIEME ARTIKELSGEWIJZE COMMENTAAR VAN
DE COMMISSIE VOOR AANVULLENDE PENSIOENEN EN
DE COMMISSIE VOOR AANVULLENDE PENSIOENEN VOOR ZELFSTANDIGEN**

over

**het ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de hypothesen en de methodologie
voor de berekening van de verwachte aanvullende pensioenprestatie in het pensioenoverzicht
en het bijbehorende verslag aan de Koning**

Algemene overwegingen

Volgens de Commissies is de transparantie naar de aangeslotenen toe van primordiaal belang om de ontwikkeling van de tweede pijler te garanderen, zonder dat dit evenwel in verkeerde verwachtingen of onduidelijke resultaten resulteert voor de aangeslotenen. Zo is het, wat de projecties betreft, voor de aangeslotenen belangrijk dat de *best estimate* zo nauw mogelijk bij de eindprestatie aanleunt. Toch moet de informatieverstrekking aan de aangeslotenen een belangrijk aandachtspunt blijven: het moet voor de aangeslotenen immers duidelijk zijn dat het om een projectie en geenszins om de werkelijkheid gaat.

Bovendien zijn de Commissies van oordeel dat de door dit ontwerp van koninklijk besluit ingevoerde regeling vijfjaarlijks opnieuw zou moeten worden beoordeeld om na te gaan of zij het toelaat de aangeslotenen degelijk te informeren over de eindprestatie. Er moet onder meer aandacht worden besteed aan de beoordeling van de weerhouden methodologie voor de projecties in tak 21 en tak 23, en – voor de pensioenfondsen – aan de beoordeling van de hypothese dat de aangeslotene een loopbaan van 20 jaar heeft, en van de hypothesen over de pensioenleeftijd en over de evoluties van de pensioenregimes of van de wetgeving. Verder moet de aandacht ook uitgaan naar de wijzigingen in de beleggingsstrategie (bv. in *lifecycle*¹ of *liability driven investment*²), naar de fundamentele aanpassingen van het economische klimaat zoals de inflatie, ...

In dezelfde optiek denken de Commissies aan een eventuele consumententest ("*consumer testing*") om het goede begrip van de presentatie van de projecties te beoordelen, bv. de loopbaanparameters. Het is daarbij zeker niet de bedoeling om de consumenten te vragen zich uit te spreken over de technische aspecten, die te complex zijn. Er moet immers worden vermeden dat de consumenten worden overstelpt met informatie, vooral om de materie niet nog complexer te maken en om het behoud van het vertrouwen in de aanvullende pensioenen te garanderen.

Verslag aan de Koning

Voor de pensioenplannen van het type "vaste bijdragen" waarvan de prestatie in rente wordt uitgedrukt, is het, volgens de Commissies, niet steeds nodig is om – voor elk scenario – het

---

¹ Deze beleggingsmethode past een eenvoudig beginsel toe: hoe verder verwijderd van de pensioenleeftijd, hoe groter het aandeel van de op rendement gerichte beleggingen; hoe dichterbij de pensioenleeftijd, hoe meer veiligheid centraal staat in de beleggingsportefeuille.

² Deze beleggingsmethode bestaat erin te beleggen in activa die mogelijk de noodzakelijke cash opleveren voor de betalingen van de financiële verplichtingen.

vestigingskapitaal te berekenen en daarna in rente om te zetten. Ze zijn dus van oordeel dat de zesde bullet in de tekst van het verslag aan de Koning over artikel 4 moet worden geschrapt.

Verder zijn de Commissies van oordeel dat de toelichting bij stap 9 van bijlage 1 en bij stap 6 van bijlage 2 in het verslag aan de Koning moet worden geschrapt. De vermelding van die stappen impliceert immers dat de berekeningen in de vorige stappen steeds in de vorm van kapitaal zijn uitgevoerd, vermits de laatste stap de omzetting in rente betreft.

De voorgestelde aanpassing heeft geen impact op het eindresultaat, omdat ook de verwachte prestaties van die renteplannen in de 3 scenario's in rente worden uitgedrukt.

Art. 2

De Commissies plaatsen vraagtekens bij het verschil tussen de concepten in de gekozen benadering voor tak 21 en tak 23. Ze stellen echter vast dat het om verschillende producten gaat: in tak 21 garandeert de verzekeringsonderneming een rentevoet met een eventuele winstdeelname, naar keuze van die onderneming. In tak 23 is het rendement niet gegarandeerd, maar wordt het rendement van de onderliggende activa aan de overeenkomsten toegewezen.

Bijlage 1

Stap 2 - Vaststelling van het verwacht rendement voor het meest realistisch scenario van de verschillende modelportefeuilles

§ 2, tweede lid: “De FSMA publiceert [...] ten laatste op 31 december 2025 [...]” vervangen door “De FSMA publiceert [...] ten laatste op 31 oktober 2025 [...]”. Als beginsel geldt immers dat het verwachte rendement vóór 1 november wordt gepubliceerd. Aanvankelijk was in een uitzondering voorzien voor de hypothese waarin het koninklijk besluit nog in 2023 zou worden gepubliceerd, en waarin de FSMA het verwachte rendement vóór eind 2023 moest publiceren. Aangezien de publicatie van het rendement is uitgesteld tot 2025, wordt voorgesteld om terug te grijpen naar de principedatum, nl. vóór 1 november.

Stap 3 – Vaststelling van de verwachte rendementen voor het gunstig en het ongunstig scenario van de verschillende modelportefeuilles

§ 3, tweede lid: dezelfde commentaar als bij stap 2.

Stap 4 - Vaststelling van het minimale stressniveau voor het gunstig en het ongunstig scenario van de verschillende modelportefeuilles

§ 3, tweede lid: dezelfde commentaar als bij stap 2.

Stap 9 – Omzetting in rente

Er wordt voorgesteld om stap 9 van bijlage 1 te schrappen. De vermelding van die stap impliceert immers dat de berekeningen in de vorige stappen steeds in de vorm van kapitaal zijn uitgevoerd, vermits de laatste stap de omzetting in rente betreft.

De voorgestelde aanpassing heeft geen impact op het eindresultaat, omdat de verwachte prestaties van die renteplannen ook in de 3 scenario's in rente worden uitgedrukt.

Bijlage 2

Stap 1 – Vaststelling van het verwacht rendement voor het gunstig scenario

§ 2, tweede lid: “De FSMA publiceert [...] ten laatste op 31 december 2025 [...]” vervangen door “De FSMA publiceert [...] ten laatste op 31 oktober 2025 [...]”. Als beginsel geldt immers dat het verwachte rendement vóór 1 november wordt gepubliceerd. Aanvankelijk was in een uitzondering voorzien voor de hypothese waarin het koninklijk besluit nog in 2023 zou worden gepubliceerd, en waarin de FSMA het verwachte rendement vóór eind 2023 moest publiceren. Aangezien de publicatie van het rendement is uitgesteld tot 2025, wordt voorgesteld om terug te grijpen naar de principedatum, nl. vóór 1 november.

Stap 2 – Vaststelling van de verwachte rendementen voor het meest realistisch en het ongunstig scenario

§ 2, tweede lid: dezelfde commentaar als bij stap 2.

Stap 6 – Omzetting in rente

Er wordt voorgesteld stap 6 van bijlage 2 te schrappen. De vermelding van die stap impliceert immers dat de berekeningen in de vorige stappen steeds in de vorm van kapitaal zijn uitgevoerd, vermits de laatste stap de omzetting in rente betreft.

De voorgestelde aanpassing heeft geen impact op het eindresultaat, omdat de verwachte prestaties van die renteplannen ook in de 3 scenario's in rente worden uitgedrukt.